

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7. DENETİM BULGULARI.....	13
8. EKLER.....	53

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	7
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler	8
Tablo 9: Amortisman Ayırma İşlemlerinde Tespit Edilen Hatalar	16
Tablo 10: Taşınır Mal Yönetimi Hesap Cetveli ile Bilanço Tutarlarının Karşılaştırılması.....	18
Tablo 11: Temsil Ağırlama Bütçe ve Harcamaları	26
Tablo 12: %2'den Fazla Muafiyet Uygulanan Bazı Yapım İşleri.....	33

KISALTMALAR

BEM-BİR-SEN	Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliđi Sendikası
KDV	Katma Değer Vergisi
VASKİ	Van Su ve Kanalizasyon İdaresi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Alımların Hatalı Muhasebeleştirilmesi
2. Taşınmaz Form ve İcmal Cetvellerinin Tam ve Doğru Bir Şekilde Tutulmaması
3. Girişilen Taahhütlerin İlgili Taahhüt Hesaplarında İzlenmemesi
4. Amortisman Ayırma İşlemlerinde Hatalar Bulunması
5. Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli İle Bilanço Kayıtları Arasında Tutarsızlık Bulunması
6. Tahsis Edilen Taşınmazların Bir Kısmının Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Bazı Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Gerekli Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
2. Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
3. İşçilerin 15-31 Aralık Dönemine İsbet Eden Ücretlerinin Muhasebeleştirilmesinde Dönemsellik İlkesine Riayet Edilmemesi
4. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
5. Kişi Borçlarının Bir Kısmının Hukuki Takibine Henüz Başlanılmaması
6. Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerin Amacı Dışında Kullanılması
7. Başkanlık Makamı Dışında Temsil ve Ağırhama Bütçesinin Kullanılması
8. Bazı Araçların Muayenelerinin Zamanında Yaptırılmaması
9. Bazı İşyerlerinin İlan ve Reklam Vergi Gelirlerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
10. Belediye Meclisi Kararı Olmaksızın Diğer Kurumlara Ait Giderlerin Belediye Bütçesinden Ödenmesi
11. Belediyenin Hacedilemeyen Gelirlerinin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi

12. Belediyeye Ait Bazı Yapıların Yapı Kullanma İzin Belgesinin Olmaması
13. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi
14. Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi
15. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Elde Edilen Otopark Gelirlerinin İlçe Belediyelerine Gönderilmemesi
16. Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
17. Elektrik Tüketim Vergisi Oranının Hatalı Uygulanması
18. Gelecek Dönem Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi
19. Hizmet Alımı Suretiyle Gerçekleştirilen Taşıt Kiralamalarında Yerli Muhteva Oranı ve Motor Hacmi Sınırlamasına Uyulmaması
20. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması
21. Kiraya Verilen İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması
22. Müze Payının İlçe Belediyelerine Gönderilmemesi
23. Sermaye Giderleri Tertibinden Ödenmesi Gereken Harcamaların Farklı Bir Tertipten Ödenmesi
24. Sosyal Denge Sözleşmesinin Süresi İçinde Yapılmaması ve Geçerlilik Süresine İlişkin Hükümler Konulması
25. Sözleşmeli Personelin Şube Müdürlüğü Kadrosuna Vekâlet Etmesi
26. Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Büyükşehir Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
27. Belediye Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
28. Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabının Hatalı Kullanılması

29. Bütçe İçi Ödenek Aktarımlarında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediye organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

Van Valisi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesinin ikinci fıkrası ve 46'ncı maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığı tarafından Van Büyükşehir Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir. Bu nedenle Belediye Meclisinin görevleri 5393 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi gereği, Van Büyükşehir Belediye Başkan Vekili ile belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülmektedir.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediyesi Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir Belediyesi personeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atanır.

Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 4 birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı İç Denetim Birim Başkanlığı, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'dür. Doğrudan Başkana bağlı diğer birim olan Genel Sekreterlik idarenin en önemli icra organıdır.

Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, 1. Hukuk Müşavirliği ile Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü doğrudan Genel Sekretere bağlı olan birimlerdir. Genel Sekretere bağlı 4 Genel Sekreter Yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 20 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	3262	576
Sözleşmeli Personel	-	222
Kadrolu İşçi	1630	301
Geçici İşçi	-	5
Toplam	4892	1104
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1718

Van Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının bağlı kuruluşu olarak Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bulunmaktadır.

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ise Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'la belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 3 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Van Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen - Düşülen Ödenek (Net) (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	153.618.000,00	569.161,14	154.187.161,14	152.924.924,27	1.262.236,87	-
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	27.159.000,00	-2.882.371,13	24.276.628,87	23.670.058,40	606.570,47	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	147.092,55	459.904.000,00	16.354.134,49	476.405.227,04	465.284.063,58	11.121.163,46	-
04	Faiz Giderleri	-	15.000.000,00	-3.266.445,95	11.733.554,05	11.733.554,05	-	-
05	Cari Transferler	-	14.706.000,00	26.974.258,41	41.680.258,41	40.373.320,65	1.306.937,76	-
06	Sermaye Giderleri	55.801.545,21	260.313.000,00	7.941.274,15	324.055.819,36	256.932.990,38	19.751.286,09	17.876.405,03
07	Sermaye Transferleri	-	5.000.000,00	0,00	5.000.000,00	4.998.596,88	1.403,12	-
08	Borç Verme	-	30.000.000,00	-20.640.011,11	9.359.988,89	9.351.118,90	8.869,99	-
09	Yedek Ödenek	-	25.050.000,00	-25.050.000,00	-	-	-	-
Toplam		55.948.637,76	990.750.000,00	0,00	1.046.698.637,76	965.121.534,56	34.058.467,76	17.876.405,03

Van Büyükşehir Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 990.750.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 55.948.637,76 TL ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 1.046.698.637,76 TL olmuştur. Yıl içinde 965.121.534,56 TL bütçe gideri yapılmış,

34.058.467,76 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 17.876.405,03 TL ödenek ise 2022 yılına devretmiştir. 2021 mali yılında bütçe açığı oluşmamıştır.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	18.530.000,00	7.652.287,49	303.388,82	7.348.898,67	39,66
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	29.970.000,00	32.090.160,60	69.307,86	32.020.852,74	106,84
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	15.010.000,00	25.780.005,00	-	25.780.005,00	171,75
05- Diğer Gelirler	898.640.000,00	1.083.493.264,13	644.207,76	1.082.849.056,37	120,50
06- Sermaye Gelirleri	28.600.000,00	854.880,54	-	854.880,54	2,99
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler	-	-	-	-	-
Toplam	990.750.000,00	1.149.870.597,76	1.016.904,44	1.148.853.693,32	115,96

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %115,96 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%39,66) ile sermaye gelirleri (%2,99) beklenenin çok altında, alınan bağış ve yardımlar ise (%171,75) beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir.

Vergi gelirlerindeki düşük gerçekleşmenin 2021 yılında tahsilat miktarında yaşanan düşüştür; sermaye gelirlerindeki düşük gerçekleşmenin ise yıl içinde önemli bir taşınmaz satışı olmamasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan alınan bağış ve yardımların bütçe tahmininin üzerinde gerçekleşmesinde kamu kurumlarından alınan bağış ve yardımlardaki artışın etkili olduğu görülmüştür.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	153.618.000,00	152.924.924,27	99,55
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	27.159.000,00	23.670.058,40	87,15
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	459.904.000,00	465.136.971,03	101,14
04- Faiz Gideri	15.000.000,00	11.733.554,05	78,22
05- Cari Transferler	14.706.000,00	40.373.320,65	274,54

06- Sermaye Giderleri	260.313.000,00	256.932.990,38	98,70
07- Sermaye Transferleri	5.000.000,00	4.998.596,88	99,97
08- Borç Verme	30.000.000,00	9.351.118,90	31,17
09- Yedek Ödenekler	25.050.000,00	-	-
Toplam	990.750.000,00	965.121.534,56	97,41

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri %97,41 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderleri genel olarak bütçe tahminine yakın gerçekleşmiştir. Fakat cari transferler kaleminde bütçesinde öngörülen tutar %274,54 oranında gerçekleşmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında 2021 yılında çeşitli illerde yaşanan sel felaketi nedeniyle ilgili kamu kurumlarına gönderilen yardımların etkili olduğu anlaşılmıştır.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	5.347.268,74	6.079.342,79	7.652.287,49	13,69	25,87
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	29.437.826,21	20.736.365,55	32.090.160,60	-29,56	54,75
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	2.009.365,84	417.834,01	25.780.005,00	-79,21	6069,92
Diğer Gelirler	614.968.606,19	782.841.415,16	1.083.493.264,13	27,30	38,41
Sermaye Gelirleri	700.000,00	19.450,00	854.880,54	-97,22	4295,27
Toplam	652.463.066,98	810.094.407,51	1.149.870.597,76	24,16	41,94
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-	1.409.907,21	1.016.904,44	100,00	-27,87
Net Toplam	652.463.066,98	808.684.500,30	1.148.853.693,32	23,94%	42,06

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 340.169.193,02 TL'lik (%42,06) artış göstermiştir. Bu çerçevede; bütün gelir kalemlerinde artış olmuş, sermaye gelirleri (%4295,27) ile alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde (%6069,92) yüksek oranlı artışlar olmasına karşın tutar olarak toplam gelirlerdeki artışa etkisi fazla olmamıştır.

Bunun yanında diğer gelirler kalemindeki 300.651.848,97 TL (%38,41) tutarındaki artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Söz konusu artışın 2021 yılında merkezi idareden gönderilen paylarda yaşanan artıştan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	131.095.745,95	134.304.286,04	152.924.924,27	2,00	14,00
SGK Devlet Prim Giderleri	20.318.001,74	17.971.189,18	23.670.058,40	-12,00	32,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	322.073.995,88	297.296.789,54	465.136.971,03	-8,00	56,00
Faiz Giderleri	26.117.438,37	16.838.112,03	11.733.554,05	-36,00	-30,00
Cari Transferler	11.494.052,94	15.897.340,79	40.373.320,65	38,00	154,00
Sermaye Giderleri	28.323.791,72	128.677.946,63	256.932.990,38	354,00	100,00
Sermaye Transferleri	2.413.969,67	5.000.000,00	4.998.596,88	107,00	0,00
Borç Verme	35.255.211,09	60.202.957,99	9.351.118,90	71,00	-84,00
Toplam	577.092.207,36	676.188.622,20	965.121.534,56	17,00	43,00

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 288.932.912,36 TL (%43) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; bir önceki yıla göre borç verme 50.851.839,09 TL (%84,00) ve faiz giderlerinde 5.104.557,98 TL (%30,00) azalış olmuştur.

Sermaye giderleri 128.255.043,75 TL (%100) ile mal ve hizmet alım giderlerinde ise 167.840.181,49 TL (%56) artış olmuştur. Sermaye giderlerindeki artışın önceki yıllarda pandemi nedeniyle aksayan yatırımlardaki artıştan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 779.911.640,65 TL, Faaliyet Geliri 1.342.802.374,81 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 562.890.734,16 TL olarak gerçekleşmiştir.

Van Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Sermaye Payı (%)
1	Van Mavikent A.Ş.	200.000.000,00	198.900.000,00	99,45
2	Belvan Ulaşım Sanayi Tic. Ltd. Şti.	10.000.000,00	10.000.000,00	100

Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Belediye Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye şirketinin Sermaye Payı (%)
1	Belvan Ulaşım Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Van Organize Tarım İşletmeleri Anonim Şirketi (Votaş)	21.000.000,00	100.800,00	0,48

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Van Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço

- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp

sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tüm personel Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak Etik Sözleşmesini imzalamış, özlük dosyalarına konulmuştur.

Kurum organizasyon yapısı üst yönetici onayı ile belirlenmiştir. Ayrıca tüm birimlerde görev tanımlarına göre organizasyon şeması oluşturulmuştur. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar 10.09.2019 tarihli imza ve yetki yönergesi ile belirlenmiştir. İmza ve yetki yönergesi tüm birimlere elektronik ve yazılı olarak gönderilmiştir. Ayrıca tüm birimlerin görev çalışma yönetmelikleri hazırlanmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesi'nde iç kontrol çalışmaları üst yönetici olan belediye başkanı gözetiminde tüm harcama birimleri tarafından yürütülmektedir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 9'uncu maddesi gereğince, ilgili yönetmeliklere uygun olarak stratejik planlama çalışmaları yapılmıştır. Bu amaçla tüm personele bilgilendirme broşürleri dağıtılmış ve eğitimler düzenlenmiştir. Mali Hizmetler Daire Başkanlığı koordinesinde tüm birimlerle yazışmalar yapılarak birim misyon ve vizyonlarının oluşturulması, ölçülebilir ve uygulanabilir amaç ve hedeflerinin katılımcı bir anlayışla belirlenmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu çerçevede verilen eğitimler, vizyon, misyon ve temel değerler doğrultusunda

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan Belediyeler için Stratejik Plan Rehberine göre tüm birimlerin katkılarıyla 2020-2024 yıllarını kapsayan Stratejik Plan hazırlanmıştır. Stratejik plan hazırlık ve uygulama süreçlerinde kurum iş ve işlemlerinde hataların önlenmesi, etkin amaç ve hedeflerin oluşturulması ve verilen eğitim ve desteklerle stratejik planlama bilincinin oluşması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Her yıl düzenli olarak bir sonraki yılın performans göstergelerini içeren performans programı yıllık bütçeye uygun olarak hazırlanmakta ve web sitesinde duyurulmaktadır.

Sistemli bir şekilde analizler yapılarak amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlaya yönelik çalışmalar henüz tamamlanmamıştır.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak büyük ölçüde oluşturulmuştur. Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğinde yer alan ana bileşenler ve içeriğindeki standart şartların gereklerinin yerine getirilmesi için 2020-2021 yıllarını kapsayan iç kontrol eylem planı hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bunun yanında İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulması, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi ve değerlendirme formları ile raporların düzenlenmesi henüz sağlanmamıştır.

Tüm birimler tarafından iş akış şemaları ve iş tanımları hazırlanmış olup, bir nüshaları da Mali Hizmetler Daire Başkanlığı Strateji Geliştirme ve Planlama Şube Müdürlüğünde bulunmaktadır.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi henüz mevcut değildir.

Her yıl birimlerce gerçekleştirilen faaliyetler düzenli olarak Yıllık Faaliyet Raporu olarak hazırlanmakta ve duyurulmaktadır.

Kurumda dört adet iç denetçi kadrosu olup, bir iç denetçi görev yapmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Büyükşehir Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve

tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Alımların Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Büyükşehir Belediyesince 2021 yılı içerisinde satın alınan bazı yazılım ve yazılım güncelleme alımlarının 260-Haklar Hesabında izlenmesi gerekirken, 630-Giderler Hesabına kaydedilerek doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 260-Haklar Hesabını düzenleyen “Hesabın niteliği” başlıklı 210’uncu maddesinde; Haklar hesabının bir bedel karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesinde kullanılacağı belirtilmiştir.

Belediye hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde 2021 yılı içinde satın alınan 731.092,50 TL tutarındaki yazılım ve yazılım güncelleme alımlarının 260-Haklar Hesabı yerine 630-Giderler Hesabında muhasebeleştirildiği görülmüştür. Bu durum, Bilançoda 260-Haklar Hesabının belirtilen tutar kadar eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunda 630-Giderler Hesabının ise aynı tutar kadar fazla görünmesine yol açmıştır.

Belediye tarafından bir bedel karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların anılan Yönetmelik hükümlerine uygun olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 2: Taşınmaz Form ve İcmal Cetvellerinin Tam ve Doğru Bir Şekilde Tutulmaması

Taşınmaz kayıtlarının, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde yapılmadığı ve taşınmaz icmal cetvellerinin tam ve doğru bilgi sunmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Buna istinaden genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin “Kayıt şekli” başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazların mahiyetlerine göre, Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formunda, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formunda, Orta Malları Formunda, Genel Hizmet Alanları Formunda, Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazılarak kaydının tutulacağı ve taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması için bu formların mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler biriminin de bu formları konsolide ederek Yönetmelik ekinde yer alan taşınmaz icmal cetvellerini oluşturacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediye taşınmazlarına yönelik yapılan incelemede; İdare tarafından mezkûr Yönetmelik'te sayılan formların eksik tutulduğu ve bu nedenle de taşınmaz icmal cetvellerinin tam ve doğru bir şekilde hazırlanamadığı tespit edilmiştir. Bu durum idarenin mevcuttaki taşınmazlarının takibini zorlaştırmakta ve taşınmaz yönetiminin sağlıklı bir şekilde yapılmasına sebebiyet vermektedir. Ayrıca söz konusu bu eksiklik Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların mali tablolara tam ve doğru olarak yansımaları da engellemektedir. Taşınmazların takip ve yönetiminin daha sağlıklı yapılabilmesi için İdare mülkiyetindeki taşınmazların kayıtlarının anılan Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, taşınmaz kayıtlarının Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde yapılacağı belirtilmiştir.

BULGU 3: Girişilen Taahhütlerin İlgili Taahhüt Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin 2021 yılı içerisinde mal ve hizmet alımları ile yapım işleri sözleşmelerine dayanılarak girişilen taahhütleri olduğu halde taahhüt hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile ilgili "Hesabın niteliği" başlıklı 450'nci maddesinde; taahhüt hesaplarının, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllarda geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarları ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin, sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Yönetmelik'in 449'uncu maddesinde, girişilen herhangi bir taahhüde ilişkin bilginin sözleşmenin imzalanmasından itibaren en geç üç iş günü içinde ilgili harcama birimi tarafından muhasebe birimine bildirilmesi gerektiği; "Hesabın işleyişi" ile ilgili 451'inci maddesinde ise muhasebe birimine bildirilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışının muhasebe birimi tarafından 920-Gider Taahhütleri Hesabının borcuna karşılık 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının alacağına kaydedilmek suretiyle ilgili hesaplarda izleneceği ifade edilmiştir.

Belediye bütçesinde önemli yer tutan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin cari yıl ve izleyen yıllar için verilen taahhütlerin sözleşme yapıldığı tarihte sözleşmede yer alan fiyatlar ile nazım hesaplarda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Taahhüt hesaplarının kullanılmaması, kurum bütçesi hazırlanması sırasında söz konusu yüklenimler için ödenek ayrılmasında ve bu ödeneğin söz konusu ödemelere saklanması aksaklıklar meydana getirecektir.

Girişilen taahhütlerin ilgili hesaplarda izlenmemesi, Belediyenin mali tablolarında 920-Gider Taahhütleri Hesabı ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının eksik görünmesine sebep olmakta, bu durum ise kurumun stratejisini belirleyen karar alıcıların doğru ve sağlıklı kararlar vermesine engel teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 4: Amortisman Ayırma İşlemlerinde Hatalar Bulunması

Belediyenin bilançosunda kayıtlı bir kısım maddi duran varlık için amortisman ayrılmadığı, bir kısım duran varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmeliğin 202 ve 203'üncü maddelerinde ise 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği ve işleyişi hakkında detaylı açıklamalar yer almaktadır.

Belediyenin 2021 yılı mizanı incelendiğinde; bir kısım duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise duran varlığın kayıtlı değerinden daha fazla amortisman kaydı bulunduğu tespit edilmiştir.

Bazı maddi duran varlıklar için hiç amortisman ayrılmaması, bazı duran varlıklar için ise değerinden fazla amortisman ayrılması bilançoda 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile faaliyet sonuçları tablosunda 630-Giderler Hesabının hatalı olmasına neden olmuştur.

Tablo 9: Amortisman Ayırma İşlemlerinde Tespit Edilen Hatalar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlığın Toplam Değeri (TL)	Ayrılan Amortisman Tutarı (TL)
251.18.00.00.00	Park ve Bahçeler	6.720.001,33	0,00
251.01.10.02.00	Göller	1.279.652,53	0,00
252.01.01.05.01	Spor Sahaları	894.185,79	0,00
253.01.01.00.00	İletişim/Haberleşme Tesisleri	215.350,00	0,00
257.02.02.04.00	Üniversite, Akademi, Enstitü ve Yüksek Okul Binaları	0,00	21.471,54
253.02.07.00.00	Paketleme Makineleri	6.962,00	7.658,20
255.11.01.00.00	Vitrinde Sergilenen Süs Eşyaları	22.820,00	27.384,00
255.11.02.00.00	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	65,00	78,00

Kamu idaresi cevabında, 2022 yılı itibariyle amortismanlarla ilgili gerekli düzeltme ve muhasebeleştirme işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Ancak yapılan işlemlerin 2021 yılı mali tablolarındaki hataya herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 5: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli İle Bilanço Kayıtları Arasında Tutarsızlık Bulunması

İdarenin Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinde yer alan tutarlar ile taşınır hesaplarının bilançoda yer alan tutarlarının birbiri ile uyumlu olmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun taşınır işlemlerine ilişkin hükümlerine dayanılarak çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği uyarınca taşınır kayıtlarını tutmak ve mali yılsonunda Taşınır Yönetim Hesabı'nı düzenlemekle yükümlü kılınmışlardır.

Anılan Yönetmelik'in "Taşınır mal yönetim hesabı" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasında; taşınır mal yönetim hesabının taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri bazında hazırlanacağı ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğunun kontrol edilerek imzalanacağı hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca mezkûr maddenin ikinci fıkrasında da; taşınır mal yönetim hesabını oluşturan cetvellerin; yılsonu sayımına ilişkin sayım tutanağı, taşınır sayım ve döküm cetveli, harcama birimi taşınır mal yönetim hesabı cetveli ve yılsonu itibariyle en son düzenlenen taşınır işlem fişinin sıra numarasını gösterir tutanak olduğu belirtilmiştir.

Yönetmelik'in aynı maddesinde; muhasebe yetkililerinin kendilerine gönderilen taşınır yönetim hesabı cetvellerindeki kayıtları, muhasebe kayıtlarıyla karşılaştırıp uygunluğunu onayladıktan sonra harcama yetkilisine geri göndereceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncü maddesinde ise; taşınır giriş ve çıkış kayıtlarının muhasebe birimlerine hangi süreler itibariyle bildirileceği düzenlenmiş olup, bu madde uyarınca yıl içinde giriş veya çıkışı yapılan taşınırların belirli sürelerle ve en geç yılsonu itibariyle muhasebe birimine bildirilmiş olması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesabı Cetvelinde yer alan tutarlar ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların birbiriyle uyumlu olması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak Van Büyükşehir

Belediyesinde bu tutarların birbiriyle uyuşmadığı, taşınır kayıtlarının ve takibinin sağlıklı bir şekilde işlemediği tespit edilmiştir. Söz konusu farklılıklara hesap bazında aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 10: Taşınır Mal Yönetimi Hesap Cetveli ile Bilanço Tutarlarının Karşılaştırılması

Taşınır Hesabının Adı ve Kodu	Bilançoda Yer Alan Tutarlar (TL)	Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetvelindeki Tutarlar (TL)	Fark (TL)
150- İlk Madde ve Malzeme Hesabı	16.255.837,11	16.670.390,06	-414.552,95
253- Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı	67.481.759,25	30.931.773,26	36.549.985,99
254- Taşıtlar Hesabı	104.248.724,81	91.164.761,48	13.083.963,33
255- Demirbaşlar Hesabı	15.862.391,16	16.707.060,40	-844.669,24

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile bilançodaki tutarların farklı olması nedeniyle 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı 414.552,95 TL eksik, 253-Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı 36.549.985,99 TL fazla, 254-Taşıtlar Hesabı 13.083.963,33 TL fazla ve 255-Demirbaşlar Hesabı 844.669,24 TL eksik görünmektedir. İdare tarafından söz konusu taşınırlara yönelik kayıt ve takip işlemlerinin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sağlıklı bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, yukarıda belirtilen hususla ilgili gerekli düzeltme ve muhasebeleştirme işleminin yapıldığı belirtilmiş olup 2022 yılında yapılan düzeltme kaydının 2021 yıl sonu mali tablolarının hatalı olmasına etkisi olmamaktadır.

BULGU 6: Tahsis Edilen Taşınmazların Bir Kısımının Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Belediye tarafından diğer kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazların bir kısmı muhasebe kayıtlarına alınmadığından bilançonun söz konusu varlıklara ilişkin tam ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde de benzer bir düzenleme ile belediyelere kendilerine ait taşınmazları diğer kamu idarelerine tahsis etme yetkisi verilmiştir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188'inci ve 192'nci maddelerinde de tahsis edilen taşınmazların niteliğine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı veya 252-Binalar Hesabında takip edileceği hükmüne yer verilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 189'uncu ve 193'üncü maddelerinde ise tahsis işleminin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Mezkur Yönetmeliğin ilgili maddeleri birlikte değerlendirildiğinde; Belediye tarafından tahsis edilen taşınmazın niteliği dikkate alınarak, kayıtlı değerleri üzerinden 250.02-Arazi ve Arsalar Hesabına veya 252.02-Binalar Hesabına alacak, 500.11-Net Değer Hesabına borç kaydının yapılması; tahsise konu taşınmazın bina olması ve amortismanının bulunması halinde ise ayrıca tahsis tarihine kadar ayrılmış amortisman tutarının, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500.13-Net Değer Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Belediyenin taşınmaz hesaplarının incelenmesi neticesinde, tahsis edilen 3'ü arsa ve arazi, 1'i bina olmak üzere toplam 949.488,63 TL değerindeki 4 adet taşınmazın tahsis işlemine ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiş olup, söz konusu taşınmazların mülkiyet ve kullanım durumlarına ilişkin muhasebe kayıtlarının anılan Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak yapılması gerekmektedir.

Taşınmazların yönetimi ve kontrolü için, idarelerce tahsis edilen taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu şekilde kullanılan taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması gerekmektedir. Tam açıklama kavramı, muhasebenin genel kabul görmüş bir ilkesi olup Belediye, bu kavram uyarınca varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasını sağlamalıdır.

Kamu idaresi cevabında tahsisli taşınmazlara ilişkin gerekli muhasebe kaydının yapıldığı belirtilmiş olup 2022 yılında yapılan kayıtların 2021 yıl sonu mali tablolarının hatalı olmasına etkisi bulunmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Gerekli Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların hurdaya ayırma işlemlerinin bir kısmında 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 225'inci maddesinde; kullanım olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının ise 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere herhangi bir maddi duran varlık hurdaya ayrıldığında hurda aşamasının izlenmesi için 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı kullanılmalıdır. Böylece hurdaya ayrılmış taşınır muhasebe kayıtlarında görülebilecektir.

Yapılan incelemelerde 2021 yılı içerisinde hurdaya ayrılmasına rağmen yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince gerekli muhasebeleştirme işlemleri yapılmayan 63.900,69 TL değerinde maddi duran varlık bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu bu durum Belediyenin 2021 yılı bilançosunda 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının 63.900,69 TL eksik görünmesine sebebiyet vermiştir.

Gerek mali tabloların doğruluğunun ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi gerekse hurdaya ayrılmış varlıkların takibinin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için Belediye tarafından hurdaya ayrılan maddi duran varlıkların elden çıkarılincaya kadar 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına, birikmiş amortisman tutarlarının ise 299-Birikmiş Amortisman Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, yukarıda belirtilen hususla ilgili gerekli düzeltme ve muhasebeleştirme işleminin yapıldığı belirtilmiş olup 2022 yılında yapılan düzeltme kaydının 2021 yıl sonu mali tablolarının hatalı olmasına etkisi olmamaktadır.

BULGU 2: Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Taşınır ve taşınmaz mallar için yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine eklenerek aktifleştirilmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesine göre; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak çıkarılan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesine göre de dayanıklı taşınırlar için 14.000,00 TL'yi; taşınmazlar için 34.000,00 TL'yi aşan değer arttırıcı işlemlerin duran varlığın maliyet bedeline eklenmesi ve yıl sonunda toplam tutar üzerinden aynı şekilde amortisman ayrılması gerekmektedir.

Belediyenin 2021 yılı mali işlemlerin incelenmesi neticesinde; yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, dayanıklı taşınırlar (Örneğin; 1489 ve 9932 no.lu yevmiye) ve taşınmazlar (Örneğin; 1480, 2251 ve 2814 no.lu yevmiyeler) için yapılan ve yukarıda belirtilen limitleri aşan bazı harcamaların ilgili varlığın maliyet bedeline eklenmesi yerine 630-Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür. Bu durum, Kurumun mali tablolarında ilgili duran varlık hesaplarının noksan, 630-Giderler Hesabının ise fazla görünmesine yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 3: İşçilerin 15-31 Aralık Dönemine İsbet Eden Ücretlerinin Muhasebeleştirilmesinde Dönemsellik İlkesine Riayet Edilmemesi

Belediyede çalışan işçilerin 15-31 Aralık dönemine isabet eden ücret ödemelerinin cari yılın mali tablolarında gösterilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabını açıklayan "Hesabın işleyişi" başlıklı 250'nci maddesinde: 15-31 Aralık tarihlerine ilişkin hesaplanan işçi ücretlerinin bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla yılsonlarında söz konusu yevmiye kaydının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede 2020 ve 2021 yıllarında işçi ücretlerinin ödenmesinde dönemsellik ilkesi gereği 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilmesi gereken 15-31 Aralık dönemine isabet eden işçi ücretlerinin ilgili olduğu yılın gideri olarak raporlanmadığı tespit edilmiştir.

2020 yılına ait 15-31 Aralık dönemi işçi ücretlerinin 2021 yılında muhasebeleştirilmesi 630-Giderler Hesabının 1.705.265,72 TL fazla görünmesine sebep olmuştur.

Aynı şekilde 2021 yılına ait 15-31 Aralık dönemi işçi ücretlerinin 2022 yılında muhasebeleştirilmesi ise 630-Giderler Hesabının 1.784.576,87 TL ve 320-Bütçe Emanetleri Hesabının 1.784.576,87 TL eksik görünmesine sebebiyet vermiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde tanımlanan dönemsellik kavramı idarelerin faaliyet sonuçlarını yıllar itibarıyla doğru ve gerçekçi bir biçimde tespit edilebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Söz konusu bu kavram ile idareler faaliyet dönemlerinde elde etmiş oldukları gelir ve giderlerini daha sağlıklı bir şekilde takip edebilmekte ve her dönemin faaliyet sonuçlarını ayrı ayrı diğer dönemlerden bağımsız olarak izleyebilmektedirler.

Bu nedenle Belediyede işçi statüsünde çalışan personelin dönemsellik ilkesi gereğince 15-31 Aralık dönemine isabet eden ücret ödemeleri ait olduğu yılın mali tablolarında yer alacak şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 4: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmeliğe eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde, Belediye Meclisi tarafından 2021 yılı için geçiş hakkı ücret tarifesinin belirlenmesine yönelik herhangi bir karar alınmadığı tespit edilmiştir. Bu durum geçiş hakkını kullanan işletmeciler adına gerekli tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin yapılmamasına sebep olmuştur.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, telekomünikasyon altyapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedellerinin tahakkuk ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında GSM operatörleri ile görüşmelerin devam ettiği, geçmişe dair kurum arşivlerinden bilgi edinilememesi dolayısıyla GSM firmalarının beyanı üzere ödemelerin alınacağı belirtilmiştir.

BULGU 5: Kişi Borçlarının Bir Kısımının Hukuki Takibine Henüz Başlanılmaması

Yapılan incelemelerde kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan bir kısmının tahsilinin sağlanması için henüz hukuk müşavirliğine bildirim yapılmadığı görülmüştür.

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde; kamu zararından doğan alacakların, takibe yetkili birimce sorumlular ve ilgililerin bilinen adreslerine imzaları alınmak suretiyle veya 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği; kamu zararı alacaklarının yapılan tebligata rağmen sorumlular ve/veya ilgililerce süresinde rızaen ödenmemesi, sulh teklifinde ya da itirazda bulunulmaması halinde sürenin bitiminden itibaren beş iş günü içerisinde, sulh teklifinin ya da itirazın idare tarafından reddedilmesi halinde ise bu ret tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde ve her hâlükârda 30 günlük ödeme süresinden sonra ilgili alacak takip dosyası, alacağın tahsili için takibe yetkili birimce kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimine gönderileceği belirtilmiştir.

Mali Hizmetler Daire Başkanlığı ve 1. Hukuk Müşavirliği kayıtlarının incelenmesinde kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan bir kısmının tahsil için henüz hukuk müşavirliğine sevk edilmediği anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarların tahsilinin sağlanması için hukuk müşavirliğine sevk edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 6: Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerin Amacı Dışında Kullanılması

Otopark Yönetmeliği uyarınca toplanan gelirlerin amacı dışında kullanıldığı tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde; imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparklarla ilgili olarak elde ettikleri gelirlerin bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşası hariç başka bir amaç için kullanılmayacağı belirtilmiştir.

Mezkur Kanun hükmüne uygun olarak 22.02.2018 tarih ve 30340 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark hesabından yapılacak harcamalar" başlıklı 13'üncü maddesinde; otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılacağı, otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde Otopark Yönetmeliği uyarınca Büyükşehir Belediyesi tarafından elde edilen otopark gelirlerinin bir otopark hesabında toplandığı anlaşılmıştır. Ancak otopark hesabında toplanan meblağın 874.000,98 TL'sinin yıl içerisinde söz konusu otopark hesabından belediyenin giderlerinin yapıldığı cari hesaba aktarıldığı görülmüştür. Bu durum söz konusu otopark gelirlerinin ilgili mevzuatında öngörülen amacı dışında kullanılmasına sebebiyet vermiştir.

Kamu idaresi cevabında, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 27'nci maddesinde 24.12.2020 tarihinde yapılan değişiklikle otopark yapılması görevinin ilçe belediyelerinin yetkisine bırakıldığı belirtilmektedir. Yukarıda cari hesaba aktarıldığı belirtilen tutar otopark inşası için toplanan gelirdir. Gerek 2020 yılındaki değişiklikten önce ve gerekse değişiklik sonrasındaki yasal hükümler söz konusu gelirlerin sadece otoparklar için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılacağını, bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılmayacağını belirtmektedir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından elde edilen otopark gelirlerinin otopark hesabında izlenmesi, otopark gelirlerinin belediye giderlerinin yapıldığı cari hesaplara aktarılmaması ve bu tutarların sadece otopark için gerekli arsa alımları ile inşası işleri için kullanılması gerekmektedir.

BULGU 7: Başkanlık Makamı Dışında Temsil ve Ağırlama Bütçesinin Kullanılması

Belediyede sadece başkanlık makamına ait olması gereken temsil ağırlama bütçesinin aynı zamanda bazı daire başkanlıklarının bütçesinde tertip açılmak suretiyle kullanıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak belediye başkanının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin kapsam başlıklı 2'nci maddesinde, "*Bu Yönerge, belediye idaresinin başı ve temsilcisi olan belediye başkanının bu sıfatının gereği olarak yapacağı temsil, ağırlama ve tören giderleri konusunda uyacağı kuralları kapsar.*" denilmekte olup, mezkur Yönerge'nin 3'üncü maddesinde de; "*Temsil-ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayini belediye başkanının takdirine tabidir...*" denilmektedir. Söz konusu düzenlemeler uyarınca, belediyenin üst yöneticisi sıfatı ile belediye başkanının belediyeyi temsile yetkili olduğu ve bu giderlerin kendi takdir yetkisinde bulunduğu görülmektedir.

Belediyenin 2021 yılı ödenek cetvelleri ve mali işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Başkanlık makamı (Özel Kalem Müdürlüğü) dışında bazı daire başkanlıklarına temsil ve ağırlama giderleri adı altında ödenek konulduğu ve bu kapsamda harcama yapıldığı görülmüştür. Ancak yukarıda da ifade edildiği üzere, belediyelerde temsil ağırlama gideri yapma yetkisi üst yönetici sıfatıyla belediye başkanlarında olduğu için bu kapsamdaki harcamaların sadece özel kalem müdürlüğü harcama birimi bütçesine konacak ödeneklerle gerçekleştirilmelidir.

Tablo 11: Temsil Ağırlama Bütçe ve Harcamaları

Birim	Temsil Ağırlama Bütçesi	Harcama Tutarı
Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	1.910.000,00	1.878.997,96
Muhtarlık İşleri Dairesi Başkanlığı	500.000,00	460.310,09
Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	450.000,00	356.715,33
Toplam	2.860.000,00	2.696.023,38

Sonuç olarak; temsil, ağırlama bütçesinin başkanlık makamını temsile yetkili olan belediye başkanı tarafından kullanılabilceğinden, bütçenin diğcr harcama birimlerinde kullanılması mümkün değildir.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceğı belirtilmiştir.

BULGU 8: Bazı Araçların Muayenelerinin Zamanında Yapılmaması

Belediyeye ait bazı araçların muayenelerinin zamanında yaptırılmaması nedeniyle gecikme cezası bedeli ödendiğı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60'inci maddesinde, belediyelerin giderleri sayılmış olup bunlar arasında gecikme cezası bulunmamaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 34'üncü maddesinde; muayene süresi geçirilen araçların muayenesiz olarak kullanılması halinde hem idari para cezası hem de ilgili aracın trafikten men edilmesine varana kadar yaptırım uygulanabileceğı belirtilmiştir. Bununla beraber Kanun'un 35'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; muayene süresi geçirilen her ay için muayene ücretinin, yetki verilen gerçek veya tüzelkişi ya da alt işleticiler tarafından %5 fazlası ile tahsil edileceğı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyeye ait bazı araçların (Örneğın; 65EF905, 65DR374 ve 65LE683 plakalı araçlar) muayenelerinin zamanında yapılmadığı ve bu nedenle ortaya çıkan gecikme cezası bedellerinin Belediye bütçesinden ödendiğı görülmüştür. Ancak İdarenin yükümlülüğünü zamanında yerine getirmemesinden kaynaklanan gecikme cezasının haklı bir gerekçe olmaksızın Belediye bütçesinden ödenmesi mümkün görünmemektedir.

Bu itibarla; anılan mevzuat hükmünde belirtilen yasal yaptırımlarla ve ek maliyetlerle karşılaşılması için araç muayenelerinin zamanında yaptırılması için gerekli dikkat ve özen gösterilmelidir.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceğı belirtilmiştir.

BULGU 9: Bazı İşyerlerinin İlan ve Reklam Vergi Gelirlerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyenin sorumluluk alanı içerisinde faaliyette bulunan bazı işyerlerinin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetlerinin tesis edilmediği ve vergi tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddelerinde; belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar da dâhil olmak üzere, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu ifade edilmiş, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerin ise verginin mükellefi olduğu belirtilerek, sonraki maddesinde hangi ilan ve reklamlardan vergi alınmayacağı tek tek sayılmak suretiyle açıklanmıştır.

Diğer yandan, aynı Kanun'un 16'ncı maddesinde, söz konusu verginin, vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ise ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği hüküm altına alınmıştır.

Belediyenin yetki alanı içerisinde kalan ve faaliyetine devam eden 200 adet işyeri seçilerek ilan ve reklam vergisi yönünden gelir yoklama memurları aracılığıyla söz konusu işyerlerinin fiili denetimi yaptırılmıştır. Yapılan denetim sonucunda 98 adet işyerinin, ilan ve reklam içeren tabelaları mevcut olmasına rağmen, ilan ve reklam vergisi mükellef kayıtlarının bulunmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu işyerlerinin mükellef kayıtlarının bulunmaması da bu işyerleri için ilan ve reklam vergisi yönünden tahakkuk kayıtlarının yapılamamasına neden olmuştur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin gelirleri" başlıklı 59'uncu maddesinde; kanunlarla gösterilen vergi, resim, harç ve katılım payları belediye gelirleri arasında sayılmış; aynı Kanun'un "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde ise; belediyenin gelir ve alacaklarının takip ve tahsilini sağlama yetkisi belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye başkanına verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeler çerçevesinde belediye yönetimi tarafından ilan ve reklam vergisi gelirlerinin takip, tahakkuk ve tahsilat süreçlerinde yeterli etkinliğin sağlanması ve Belediyenin gelir kaybına uğratılmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 10: Belediye Meclisi Kararı Olmaksızın Diğer Kurumlara Ait Giderlerin Belediye Bütçesinden Ödenmesi

Belediye Meclisi kararı olmaksızın başka kurumlara ait araçların bakım, onarım işleri ve sigorta hizmet bedellerinin Belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde; "*Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;*

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır..."

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre; belediyelerin başka kurumlara ait giderleri üstlenebilmesi için belediye meclisince bu yönde alınmış bir kararın olması gerekmektedir. Belediyelerin görev ve sorumluluk alanları ise aynı Kanun'un 14'üncü maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; Belediye Meclisi kararı olmaksızın başka kurumlara ait araçların bakım, onarım işleri ile sigorta hizmet bedellerinin (Örneğin; 315, 456 ve 2365 no.lu yevmiyeler) Belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür. Kaldı ki, Kanun'un 14'üncü maddesinde, Belediyenin başka kurumlara ait araçların bu kapsamdaki giderlerini karşılayabileceğine yönelik bir düzenleme de bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, başka kurumların envanterine kayıtlı olup Belediye hizmetlerinde kullanılan araçların bakım, onarım ve sigorta bedellerinin karşılanabilmesi için Belediye Meclisince karar alınacağı belirtilmiştir. Ancak Belediye Meclisince konuya ilişkin

karar alınması yapılacak işlemin mevzuata uygun olacağı anlamına gelmemekte olup aynı zamanda Belediyenin görev ve sorumluluk alanına giren bir konu olması gerekmektedir.

Sonuç olarak; Belediyenin görev ve sorumluluk alanına girmeyen ve Belediye Meclisi kararı olmayan konularda diğer kurumlara ait giderlerin üstlenilmemesi gerekmektedir.

BULGU 11: Belediyenin Haczedilemeyen Gelirlerinin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre haczedilemez nitelikte olan gelirleri ile haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerinin ayrı banka hesaplarında izlenmediği tespit edilmiştir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82'nci maddesinde; özel yasalarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların haczedilemeyeceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında;

"Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez." denilmek suretiyle belediyenin haczi mümkün olmayan gelirleri sayılmıştır.

Ayrıca 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinde; belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda verilmesi öngörülen payların vergi hükmünde olduğu düzenlenmiştir. Dolayısıyla genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar da 5779 sayılı Kanun ile vergi hükmünde kabul edildiğinden haczedilmesi mümkün değildir.

Yapılan incelemelerde; Belediyenin vergi, resim ve harç gelirlerinin tahsil edildiği 0339-07000005 numaralı banka hesabında haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerinin de (kira gelirleri, otogar gelirleri, borç ödemeleri, kamu zararı tahsilatları vb.) bulunduğu görülmüştür. Belediyenin haczedilemeyen gelirlerini ayrı hesapta tutulmayarak haczedilebilir gelirlerle aynı banka hesabında birleştirilmesi, bu hesaptaki paraların haczedilemeyen vergi, resim ve harç gelirlerinden mi yoksa haczedilebilir gelirlerden mi oluştuğunun belirlenmesini imkânsız hale getirmektedir.

Belediyelerin bu nitelikteki hesapları, yargı mercileri tarafından “havuz hesabı” olarak nitelendirilmektedir. Nitekim Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 20.03.2012 tarih ve E.2011/22082 K.2012/8629 sayılı kararında da “...borçlu belediyece haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paraların aynı hesapta toplanması ve birbirine karıştırılması, haczedilemezlik hakkından feragat olarak kabul edilmelidir.” denilmektedir.

Mevzuatta yer alan haczedilemezlik kuralı, kamu hizmeti gören ve kamu tüzel kişiliğine haiz belediyeler için hukuk devletinde teminat altına alınmış bir güvence oluşturmayı amaçlamıştır. Ancak söz konusu güvencenin tesis edilebilmesi için Kurumun “havuz hesabı” uygulaması yerine, haczedilemez nitelikte olan vergi, resim ve harç gelirlerinin ayrı bir banka hesabında izlemesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 12: Belediyeye Ait Bazı Yapıların Yapı Kullanma İzin Belgesinin Olmaması

Mülkiyeti Belediyeye ait olan muhtelif hizmet binaları ve şantiyelerin yapı kullanma izin belgelerinin olmadığı tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 30’uncu maddesinin birinci fıkrasında aynen; “*Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye, valilik (...) (1) bürolarından; 27’nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediye ve valilikten izin alınması mecburidir. Mal sahibinin müracaatı üzerine, yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediğinin tespiti gerekir.*” denilmektedir.

Anılan madde hükmü gereğince; yapının tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımların kullanılabilmesi için inşaat ruhsatı veren belediyeden izin alınması gereklidir.

Yapılan incelemede Belediyeye ait 20 adet taşınmaz için 3194 sayılı Kanun’un Geçici 16’ncı maddesi uyarınca yapı kayıt belgesi alındığı; ancak yapı kullanma izin belgelerinin halen olmadığı görülmüştür. Bu itibarla, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olarak söz konusu taşınmazlara ilişkin yapı kullanma izin belgelerinin alınmasına yönelik çalışmaların tamamlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususla ilgili gerekli çalışmaların başlatıldığı ve devam ettiği belirtilmiştir.

BULGU 13: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında mevzuata uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği; "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise muhasebe yetkililerinin, bütçe emanetlerini muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320- Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 249'uncu maddesinde de; bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenleneceği ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği ifade edilmektedir.

Van Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı açılış bilançosuna göre; Kurumun 2016 yılından (N-6) 180.500,00 TL, 2020 yılından (N-1) 71.039.351,26 TL toplamda ise 71.219.851,26 TL ödenmemiş ve emanetlerde bekletilen borcu bulunmaktadır. Kurumun 2021 yılına ait yevmiye kayıtları incelendiğinde; 2020 yıllarına ait bütçe emanetleri tutarları bulunurken, Kurumun 2021 yılı içerisinde cari yıla ait bazı emanetleri daha önce ödediği yani bütçe emanetlerine alınan tutarları muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödemediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, kamu kaynaklarının hukuka uygun bir şekilde kullanılmasını ve alacaklıların olası bir hak kaybı yaşamamasını teminen nakit yetersizliği dolayısıyla ilgililerine ödenemeyen ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alındığı sıraya göre ödenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 14: Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

Yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortalarına ait (bütün riskler/all risk) bazı risk kalemlerine %2’den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “İş ve işyerinin sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenicinin, ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü aracı, malzemeyi, ihzaratı, iş ve hizmet makinelerini, taşıtları ve tesisleri oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırması gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddesine göre; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 ve deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20’dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz. Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; yapım işlerinin inşaat sigortası (bütün riskler/all risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmalıdır. Sigorta poliçelerindeki muafiyet oranlarının %2’lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesinin ilgili hükmünde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

Van Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin sigorta poliçelerinin incelenmesi neticesinde; yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortası poliçelerinde bazı risk unsurlarına mevzuatta belirtilen %2 sınırından daha fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

Tablo 12: %2’den Fazla Muafiyet Uygulanan Bazı Yapım İşleri

Sıra No	İhale Adı	Muafiyet Kalemleri ve Oranları
1	Erekdağı Caddesi Asfalt, Kaldırım ve Aydınlatma İşİ	Diğer Tabiat Olayları: %10 Bakım, Yangın, Hırsızlık: %10 3. Şahıs Hasarları: %10 Diğer Hasarlar: %10

2	Van İli Saray İlçesi Muhtelif Yollarda Toprak İşleri, Sanat Yapıları ve Üst Yapı İşleri	Doğal Afetler: %10 Bakım, Yangın, Hırsızlık: %10 Diğer Hasarlar: %10 3. Şahıs Hasarları: %10
3	Zübeyde Hanım Caddesi Asfalt, Kaldırım ve Aydınlatma Yapım İşleri	Bakım, , Hırsızlık: %10 Kazık İksa Ankraj İşleri: %10 Diğer Tabiat Olayları: %10 Diğer Hasarlar: %10 3. Şahıs Hasarları: %10

Sonuç olarak; istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önüne geçmek adına yapım işlerine ait inşaat sigortalarında %2'den fazla muafiyet uygulanmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 15: Büyükşehir Belediyesi Tarafından Elde Edilen Otopark Gelirlerinin İlçe Belediyelerine Gönderilmemesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından işlettirilmek veya kiraya vermek suretiyle elde edilen otopark gelirlerinin nüfusları oranında ilçe belediyelerine dağıtılmadığı anlaşılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesinin (f) bendi uyarınca karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyesinin görevleri arasında olduğu belirtilmiş; "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin (f) bendinde de söz konusu park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'sinin ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Kanun'un "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin son fıkrasında ise: büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken payları zamanında yatırmamaları halinde, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarın, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı belirtilmiştir. Ayrıca gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe büyükşehir belediye başkanı ve saymanının şahsen sorumlu olduğu, bu hükmün aynı zamanda ilçe belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında

yapmayan büyükşehir belediye başkanı ve saymanları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede İdare tarafından 2021 yılı sonu itibariyle kiraya vermek suretiyle elde edilen otopark gelirinin 469.820,78 TL olduğu ve söz konusu otopark gelirinin nüfuslarına göre ilçe belediyelerine dağıtılmadığı görülmüştür. Bu durum İdarenin faaliyet sonuçları tablosunda gelirler hesabının fazla görünmesine sebep olmaktadır.

Büyükşehir Belediyesinin yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda söz konusu otopark gelirlerini nüfuslarına göre ilçe belediyelerine dağıtması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususla ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 16: Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

İlçe belediyeleri tarafından tahsil olunan, konutlar dışındaki binalar ile işyerlerine ilişkin çevre temizlik vergisi tutarlarından büyükşehir belediyesine aktarılması gereken %20 oranındaki payın aktarılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde; çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, konutlara ait çevre temizlik vergisinin su tüketim miktarı esas alınarak su tüketim bedeli ile birlikte, su idareleri tarafından tahsil olunacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin ise Kanun'da öngörülen tarifeler üzerinden hesaplanmak suretiyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanun'un söz konusu maddesinin 8'inci fıkrasında; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin her yılın Ocak ayında yıllık tutar olarak tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin de her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği belirtilmiş, aynı maddenin 9'uncu fıkrasında ise; büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisini aynı esaslar çerçevesinde büyükşehir belediyelerine aktaracağı ifade edilmiştir.

Ayrıca anılan maddenin 10'uncu fıkrasında; tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını süresinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden bu tutarların, 6183 sayılı Amme

Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun hükümlerinden anlaşılacağı üzere Van il sınırları içindeki işyerleri ile konut dışında diğer şekillerde kullanılan binalara ilişkin çevre temizlik vergisinin, Van ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmesi ve tahsilat tutarının yüzde yirmisinin tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Büyükşehir Belediyesine aktarılması gerekmektedir. Süresi içinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılmayan çevre temizlik vergisi payları için de, ilçe belediyelerine yönelik olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

Yapılan incelemeler neticesinde ilçe belediyeleri tarafından Büyükşehir Belediyesine gönderilmesi gereken %20 (yüzde yirmi) çevre temizlik vergisinin payının bazı ilçe belediyeleri tarafından hiç gönderilmediği, bazılarının ise düzensiz bir şekilde kısmen gönderildiği tespit edilmiştir.

Çevre temizlik vergisi paylarının ilçe belediyelerince süresi içinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılması ve Büyükşehir Belediyesinin de söz konusu paylara ilişkin tahakkuk ve tahsil süreçlerini yasal yetkisi çerçevesinde takip etmesi gerekmektedir. Ayrıca süresi içinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılmayan çevre temizlik vergisi payları için ilgili ilçe belediyelerine yönelik olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususla ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 17: Elektrik Tüketim Vergisi Oranının Hatalı Uygulanması

Belediyeye ait asfalt üretim tesisi, otobüs hareket merkezleri ile bakım ve onarım şefliklerindeki kullanıma ilişkin elektrik faturalarında yer alan elektrik tüketim vergisi oranının %1 olarak uygulanması gerekirken %5 olarak uygulandığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Nispet" başlıklı 38'inci maddesine göre elektrik tüketim vergisinin; imal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1 olarak hesaplanması gerekmekte olup, imal ve istihsal işleri ile taşıma işleri bu fıkra kapsamında yer almaktadır.

Yapılan incelemede; Belediyeye ait muhtelif asfalt üretim tesisi, otobüs hareket merkezleri ile bakım ve onarım şefliklerinde tüketilen elektriğe karşılık ödenen elektrik

faturalarında elektrik tüketim vergisinin %5 oranında uygulanmak suretiyle ödemelerin gerçekleştirildiği görülmüştür. Ancak yukarıda da ifade edildiği üzere, sayılan yerlerin elektrik faturalarında ödenen verginin %1 olarak uygulanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, 2022 yılı itibariyle elektrik tüketim vergisinin oranında gerekli düzeltmenin yapılması ve geriye dönük farkın hesaplanarak meblağın iade edilmesi için elektrik dağıtım şirketiyle gerekli yazışmaların yapıldığı belirtilmiştir.

BULGU 18: Gelecek Dönem Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi

Belediyenin mülkiyetinde olup bir yıldan fazla süreyle kiraya verilen taşınmazlara ait gelecek dönem kira gelirlerinin muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "9-Nazım hesaplar" başlıklı 402'nci maddesine göre; kurum açısından gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülüklerin nazım hesaplar aracılığıyla izlenmesi gerekmektedir.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün mahalli idarelere de dağıtım yapılan 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazılarında; taşınmazlardan kiraya verilenler için 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değeri Hesabın, bu taşınmazlardan elde edilecek toplam kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği belirtilmiştir. Her ne kadar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilmemiş olsa da 2021 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı hesap kodları arasında sayılmıştır.

Belediyenin mülkiyetinde olup kiraya verilen taşınmazlardan elde edilecek kira gelirlerinin yıllar itibariyle izlenmesi amacıyla 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına kaydedilmesi hem Yönetmeliğin hem de Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün yazıları gereğidir. Ancak yapılan incelemelerde; Belediyenin bir yıldan fazla süreyle kiraya verdiği taşınmazları olmasına rağmen, bu taşınmazlardan elde edilecek kira gelirlerinin 993 no.lu hesapta izlenmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, 2022 yılı itibariyle konuyla ilgili gerekli düzeltme ve muhasebeleştirme işleminin yapıldığı belirtilmiştir. Bundan sonra 993-Maddi Duran

Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabının kullanılmasına devam edilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Hizmet Alımı Suretiyle Gerçekleştirilen Taşıt Kiralamalarında Yerli Muhteva Oranı ve Motor Hacmi Sınırlamasına Uyulmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen taşıt kiralamalarında Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullere uygun hareket edilmediği görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 1'inci maddesinde belediyeler tarafından kullanılacak taşıtların bu Kanun hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca mezkur Kanun'un 12'nci maddesine istinaden Bakanlar Kurulu tarafından "Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller" hazırlanarak yürürlüğe konulmuş olup söz konusu Usul ve Esaslar'ın "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; bu usul ve esasların 237 sayılı Kanun'a tabi olan kurum ve taşıtları kapsadığı ifade edilmiştir.

Ayrıca 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kurumların edinebilecekleri taşıtlar" başlıklı 7'nci maddesinde idarelerce kullanılacak taşıtların, muayyen ve standart tipte, lüks ve gösterişten uzak, memleket yollarına elverişli ucuz ve ekonomik olması gerektiği belirtilmiştir.

İdare tarafından 2021 yılında hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilen taşıt kiralamalarında mevzuata aykırı olduğu tespit edilen hususlar aşağıda açıklanmıştır.

a-) Yerli Muhteva Oranı %50'nin Altında Olan Araçların Kiralanması

İdare tarafından hizmet alımı suretiyle kiralanan taşıtların yerli muhteva oranının %50'nin altında olduğu anlaşılmıştır.

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde yabancı menşeli taşıt; 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yerli muhteva oranı %50'nin altında kalan taşıtlar şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı Kanun'un "Genel esaslar" başlıklı 6'nci maddesinde ise; Hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilmesinin, Kanun'un 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı olacağı belirtilmiştir.

Belediyeler Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında sayılan makamlar arasında yer almadığından yerli muhteva oranı %50'nin altında olan bir taşıtı hizmet alımı

suretiyle kiralaması mümkün değildir. Ayrıca taşıtların yerli muhteva oranları her yıl Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının internet sitesinde listeler halinde yayınlanmakta olup hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilecek taşıt kiralamalarında idarelerin bu listelerde yer alan oranları dikkate alması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde İdare tarafından gerek ihale ile gerekse de doğrudan temin yöntemiyle farklı tarihlerde gerçekleştirilen taşıt kiralamalarında kiralanan taşıtların bazılarının yerli muhteva oranının %50'nin altında olduğu görülmüştür.

b-) Motor Hacmi 1600 CC Üzerinde Olan Araçların Kiralanması

İdare tarafından hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilen taşıt kiralamalarında 1600 cc motor hacmi sınırlamasına uyulmadığı tespit edilmiştir.

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Genel esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinde; 237 sayılı Taşıt Kanunu'na ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde yer alanlar ile güvenlik önlemleri (zırhlı) araçlar ve koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunan araçlar dışında kullanılacak binek ve station-wagon cinsi taşıtların motor hacminin 1600 cc'yi geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan madde hükmünde istisna edilen haller hariç motor hacmi 1600 cc üzerinde olan taşıtların hizmet alımı suretiyle kiralanmasının mümkün olmadığı açıkça ifade edilmiştir. Belediyeler de söz konusu maddedeki istisna edilen haller arasından sayılmadığından hizmet alımı suretiyle gerçekleştirecek taşıt kiralamalarında 1600 cc motor hacmi sınırlamasına uymak zorundadırlar.

Yapılan incelemelerde İdare tarafından ilgili mevzuat hükmündeki motor hacmi sınırlamasına uyulmadığı ve kiralanan bazı taşıtların motor hacminin 1968 cc olduğu anlaşılmıştır.

Gerek ihale yöntemiyle gerekse de doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilecek taşıt kiralamalarında 1600 cc motor hacmi ve %50 yerli muhteva oranı sınırlamalarına uyulması gerekmektedir. Mevzuatta belirtilen sınırlamalara aykırı yapılan taşıt kiralamaları belediye kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına engel olmakta olup yapılacak taşıt kiralamalarında ilgili mevzuat hükümlerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

BULGU 20: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl

içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Belediyede görev alan kadrolu 301 işçiden 101'inin 100 ile 200 gün arasında, 45'inin 200 ile 300 gün arasında, 11'inin 300 ile 400 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında, işçilerin yıllık izinlerinin kullanımının sağlanması hususunda birimlere talimat verildiği ve bu hususta çalışmaların sürdüğü belirtilmiştir.

BULGU 21: Kiraya Verilen İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

Belediye sınırları ve mücavir alan içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüten işletmelerin bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yer alan bir işyerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

10/8/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde ise büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde yetkili idarenin, büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesi, bunların dışında kalan hususlarda ise büyükşehir ilçe belediyesi olduğu ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan herhangi bir işyerinin açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde bulunan Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet gösterebilmesi için Büyükşehir Belediyesinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Büyükşehir Belediyesi tarafından 2021 yılı içerisinde kiraya verilen işyerlerinden 173 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum İdare açısından ruhsatsız çalıştığı tespit edilen işyeri sayısı kadar işyeri açma izni harcının tahsil edilememesine ve dolayısıyla Belediyenin gelir kaybına uğramasına neden olmaktadır.

Büyükşehir Belediyesinin yetki ve görev alanında aktif olarak faaliyet gösteren ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda olan işyerlerinin Belediyenin Zabıta Biriminde görevli memurlar aracılığıyla denetiminin yapılarak ruhsatlandırılmalarının sağlanması ve buna bağlı olarak da işyeri açma izni harcının tahsil edilerek Belediyenin gelir kaybına uğratılmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 22: Müze Payının İlçe Belediyelerine Gönderilmemesi

Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan müzelerin giriş ücretlerinden elde edilen paylardan ilgili ilçe belediyelerine gönderilmesi gereken tutarların aktarılmadığı anlaşılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay" başlıklı mükerrer 97'nci maddesinin (a) fıkrasında; Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç olmak üzere belediye ve mücavir alan sınırları içindeki gerçek ve tüzel

kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin yüzde 5'inin belediye payı olarak ayrılacağı, ayrılan bu payın tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu büyükşehir belediyesine ödeneceği ve büyükşehir belediyelerince tahsil edilen bu payın yüzde 75'inin de nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

Büyükşehir Belediyesine 2021 yılı sonu itibariyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 184.330,37 TL tutarında müze giriş ücreti payı gönderilmiştir. Ancak İdare tahsil etmiş olduğu söz konusu müze giriş ücreti payının %75'lik kısmını anılan mevzuat hükmü gereğince nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine göndermemiştir.

Bu durum İdarenin faaliyet sonuçları tablosunda gelirler hesabının fazla görünmesine sebep olmakta olup İdare tarafından gönderilmesi gereken müze giriş ücret paylarının düzenli bir şekilde her yıl ilgili ilçe belediyelerinin hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 23: Sermaye Giderleri Tertibinden Ödenmesi Gereken Harcamaların Farklı Bir Tertipten Ödenmesi

Bütçenin sermaye giderleri tertibinde yer alması gereken bazı menkul, gayrimaddi hak alımları ile menkul ve gayrimenkul mallara ilişkin bakım-onarım harcamalarının mal ve hizmet alım giderleri tertibinde izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hüküm bulunmayan haller" başlıklı 508'inci maddesinde; bütçeye ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan ve ihtiyaç duyulan hallerde, Hazine ve Maliye Bakanlığınca (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca) genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için yapılan düzenlemelerin esas alınacağı belirtilmiştir. Bununla beraber aynı Yönetmeliğin "Bütçe hazırlama rehberi" başlıklı 511'inci maddesinde ise; Bakanlıkça, bütçe uygulamalarını yönlendirmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bütçe Hazırlama Rehberi hazırlanacağı ve mahalli idare birimlerine duyurulacağı hüküm altına alınmıştır.

2021 yılı itibariyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan bütçe hazırlama rehberi olmadığından Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının yaptığı düzenlemelerin esas alınacağı açıktır.

2021-2023 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberinin “Cari Giderler” başlıklı 3.5.1.1 maddesinde; cari giderler grubunun, cari giderler ve cari transferlerden oluştuğu; ihtiyacın nereden ve hangi usulle temin edileceğine bakılmaksızın vergiler dâhil olmak üzere;

- Menkul mal alımlarında 25 bin Türk Lirasını,
- Gayrimaddi hak alımlarında 20 bin Türk Lirasını,
- Menkul malların bakım ve onarımlarında 25 bin Türk Lirasını,
- Gayrimenkullerin bakım ve onarımlarında 55 bin Türk Lirasını,

aşan tutarların “03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri” tertiplerinden ödenemeyeceği, “06-Sermaye Giderleri”ne ilişkin olarak yukarıdaki limitlerin uygulanmasında toplam proje ödeneğinin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Nitekim 31.12.2020 tarihli ve 31351 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’na ekli “Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcanmasına İlişkin Esaslar”a ilişkin (E) cetvelinin 31’inci maddesinde de; yukarıdaki bütçe hazırlama rehberinde yer verilen açıklamalar yinelenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; menkul mal ve gayrimaddi hak alımı ile menkul ve gayrimenkul malların bakım ve onarımlarında yukarıda yer verilen tutarları aşan harcamaların, 830.03-Mal ve Hizmet Giderleri Hesabı yerine 830.06-Sermaye Giderleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Belediyenin 2021 yılı mali işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yukarıda belirtilen tutarları aşan menkul mal alımı ile menkul mal bakım ve onarımlara (Örneğin; 1071, 1489, 1600 ve 1808 no.lu yevmiyeler) ve gayrimenkul malların bakım ve onarımlarına (Örneğin; 166, 560, 2251 ve 2814 no.lu yevmiyeler) ilişkin bazı harcamaların bütçenin sermaye giderleri tertibinde yer almadığı tespit edilmiştir. Söz konusu durum Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosunda Sermaye Giderleri Hesabının noksan görünmesine neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 24: Sosyal Denge Sözleşmesinin Süresi İçinde Yapılmaması ve Geçerlilik Süresine İlişkin Hükümler Konulması

Sosyal Denge Sözleşmesinin 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda belirtilen süre zarfında imzalanmadığı ve yürürlük süresinin yine aynı Kanun'a aykırı olarak belirlendiği görülmüştür.

4688 sayılı Kanun'un "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinde;

"27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.

Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez. Mahalli idareler genel seçim tarihini izleyen üç ay içerisinde de toplu sözleşme dönemiyle sınırlı olmak üzere sözleşme yapılabilir. Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanılmış hak sayılmaz..."

Denilmektedir.

Van Büyükşehir Belediyesi ile BEM-BİR-SEN arasında akdedilen ve 01.01.2020 ile 31.12.2021 tarihlerini kapsayan Sosyal Denge Sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; Sözleşmenin 31.12.2019 tarihinde imzalandığı görülmüştür. Ancak toplu sözleşme sürecinin 31.08.2019 tarihinde tamamlandığı göz önüne alındığında, Sosyal Denge Sözleşmesinin bu tarihten en geç 3 ay içerisinde yani 30.11.2019 tarihine kadar imzalanması gerekmektedir.

Bunun dışında söz konusu Sözleşmenin "Yürürlük ve Süre" başlıklı 17'nci maddesinde aynen; *"Bu sosyal denge tazminatı sözleşmesi 01/01/2020'da başlar 31/12/2021 tarihinde sona erer. Yeni bir sosyal denge sözleşmesi imzalanana kadar süresi sona eren bu sosyal denge*

sözleşmesindeki tüm maddeler kazanılmış hak olarak devam eder. Bu sözleşmenin bitim tarihinden bir ay önce sosyal denge sözleşmesi görüşmelerine başlanır.” denilmektedir.

4688 sayılı Kanun’un 32’nci maddesinde; yapılacak sözleşmelerin toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanacağı ve sözleşme süresinin hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Mezkûr Kanun ile sözleşme yapma süresi ve sözleşmenin geçerlilik süresi kesin olarak belirlendiği için yukarıda yer verilen Sosyal Denge Sözleşmesinin yeni sözleşme görüşmelerine eski sözleşmenin bitim tarihinden 30 gün önce başlanacağına ve yeni sözleşme imzalanıncaya kadar eski sözleşmenin geçerli olacağına ilişkin hükümleri mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; toplu iş sözleşmesi sürecinin tamamlandığı tarih olan 31.08.2019 tarihinden sonra 15.09.2019 – 31.12.2019 tarihlerini kapsayan Sosyal Denge Sözleşmesinin 08.09.2019 tarihinde imzalandığı belirtilmiştir. Ancak bulguda belirtilen 01.01.2020 ile 31.12.2021 tarihlerini kapsayan Sosyal Denge Sözleşmesidir ve söz konusu sözleşme 31.12.2019 tarihinde imzalanmıştır. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, Sözleşmenin 30.11.2019 tarihine kadar imzalanması gerekmektedir.

Sonuç olarak; imzalanacak sosyal denge sözleşmeleri mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olmalıdır.

BULGU 25: Sözleşmeli Personelin Şube Müdürlüğü Kadrosuna Vekâlet Etmesi

Belediyede sözleşmeli personel olarak istihdam edilen kişilerin farklı daire başkanlıklarında şube müdürlüğü kadrosuna vekâlet ettikleri görülmüştür.

Belediyelerde sözleşmeli personel istihdamı 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 49’uncu maddesinde düzenlenmiş olup söz konusu maddede; Belediye ve bağlı kuruluşlarında norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personelin yıllık sözleşme ile çalıştırılabileceği ifade edilmiştir.

Söz konusu madde hükmünden de anlaşılacağı üzere belediyelerin sözleşmeli personel olarak çalıştırılabileceği unvanlar anılan maddede sayma yoluyla belirlenmiştir. Ancak Şube Müdürlüğü unvanı bu sayılan unvanlar arasında yer almamaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "İstihdam şekilleri" başlıklı 4'üncü maddesinde ise memur; Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilen kişiler şeklinde tanımlanmıştır. Bu nedenle asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla ihdas edilmiş olan şube müdürlüğü kadrosuna vekâlet edecek olan personelin, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesi gereği memur olması gerekmektedir.

06.06.1978 tarih 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar'ın 5'inci maddesinde; sözleşmeli personelin sözleşme süresinin mali yılla sınırlı olduğu, 6'ncı maddesinde de; sözleşmeli personel olarak istihdam edilen bu kişilerin sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılmayacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla belediyede görev yapan sözleşmeli bir personelin vekâleten de olsa sözleşmesinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde sözleşmeli olarak istihdam edilen 18 adet personelin Belediyenin farklı daire başkanlıklarının şube müdürlüklerinde, müdürlük kadrosunu vekâleten yürüttüğü tespit edilmiştir. Ancak sözleşme süreleri mali yılla sınırlı olan ve sözleşmesinde belirtilen görev dışında başka bir iş veya görevde çalıştırılması mümkün olmayan söz konusu personellerin vekâleten de olsa asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla ihdas edilmiş olan şube müdürlüğü görevini yürütmeleri ilgili mevzuat gereği mümkün değildir.

Kaldı ki yukarıda da açıklandığı üzere şube müdürlüğü unvanı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde Belediyenin sözleşmeli personel olarak çalıştırabileceği unvanlar arasında da sayılmamıştır. Belediyenin şube müdürlüklerine vekâleten veya asaleten yapılacak müdürlük atamalarının, mevzuat hükümlerine uygun olarak memur olarak istihdam edilen personeller arasından yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Belediyede şube müdürlüğü kadrosuna vekâlet edecek 657 sayılı Kanun'da belirtilen kriterlere sahip yeterli sayıda personel bulunmamasından dolayı sözleşmeli personellere tedviren şube müdürlüğü görevleri verildiği, 2022 yılı içerisinde 10 adet şube müdürü kadrosuna atama yapılması için görevde yükselme sınavı ilanı yapıldığı, sözleşmeli personellere tedviren şube müdürü görevi verilmemesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 26: Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Büyükşehir Belediyesine Aktarılması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılması gereken konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi paylarının tahsilinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde; çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, konutlara ait çevre temizlik vergisinin su tüketim miktarı esas alınarak hesaplanacağı, su faturalarında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk edecek olan çevre temizlik vergisinin su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce veya su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyelerinde su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edileceği belirtilmiştir.

Mezkûr maddenin 9'uncu fıkrasında; su ve kanalizasyon idareleri tarafından büyükşehir ilçe belediyesi sınırları içerisinde bulunan konutlardan tahsil edilen çevre temizlik vergisi ile bu verginin zamanında ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının %80'inin tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar ilgili belediye'ye bildirilerek aynı süre içinde ödeneceği, geriye kalan %20'lik tahsilat tutarının ise büyükşehir belediyesinin hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı maddenin 10'uncu fıkrasında ise; tahsil ettiği çevre temizlik vergisini veya söz konusu vergiye bağlı gecikme zammını Kanunda belirtilen süresi içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, söz konusu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği ifade edilmiştir.

2464 sayılı Kanun'un söz konusu hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Van il sınırları içindeki konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, Van Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon idaresi olan VASKİ tarafından tahsil edilmek ve Büyükşehir Belediyesinin hesaplarına aktarılmak zorundadır. Aksi takdirde tahsil edilen ancak süresi içinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılmayan çevre temizlik vergisi ve bu vergiye bağlı gecikme zamları için VASKİ'ye yönelik olarak 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde 2014-2020 yılları arasında tahakkuk eden ancak VASKİ tarafından Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılmayan 4.220.480,58 TL tutarında çevre temizlik vergisi payı bulunduğu tespit edilmiştir. 2021 yılı için tahakkuk eden çevre temizlik vergisi büyükşehir belediye payına ilişkin ise VASKİ tarafından Büyükşehir Belediyesine henüz bir bildirimde bulunulmamıştır.

VASKİ tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisi tutarları üzerinden hesaplanacak Büyükşehir Belediye Paylarının süresi içinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılması ve Büyükşehir Belediyesinin de söz konusu payların tahsilat süreçlerini yasal yetkisi çerçevesinde takip etmesi gerekmektedir. Süresi içerisinde Büyükşehir Belediyesi hesaplarına aktarılmayan çevre temizlik vergisi payları için ise 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği, hali hazırda VASKİ tarafından büyükşehir belediyesine aktarılması gereken çevre temizlik vergisi paylarının muhasebe kayıtlarına alınmakta olduğu, tahsili için gerekli işlemlerin devam ettiği belirtilmiştir.

BULGU 27: Belediye Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Mezkur Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi "binalar, arazi ve arsalar ile yeraltı ve yerüstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların, mevcut kullanım şekilleri ile tapuda kayıtlı bilgilerinin farklı olması halinde,

tapu kayıtlarının taşınmazların mevcut kullanım şekilleri esas alınarak düzeltilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde Belediyenin mülkiyetinde bulunan ve mali tablolarda kayıtlı olan bazı taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak için Belediye'ye ait taşınmazların cins tashihleri yapılarak, maddi duran varlıklara ilişkin 250-Arsa ve Araziler Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesaplarının kayıt ve tutarlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, taşınmazların cins tashihleri ile ilgili çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

BULGU 28: Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabının Hatalı Kullanılması

Belediyenin geçmiş yıllarda başlayıp ödemesi 2021 yılında devam eden bazı yapım işlerine ait hakediş ödemelerinde mevzuata aykırı olarak 834-Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 165-Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabının niteliğinin açıklandığı 136'ncı maddesinde; bu hesabın, bütçedeki ödeneğine dayanılarak verilen avans ve kredilerden mahsup dönemine aktarılan tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Bununla beraber aynı Yönetmeliğin 834-Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabının niteliğini düzenleyen 394'üncü maddesinde; bu hesabın, mahsup dönemine aktarılan ön ödemelerden bütçe giderine dönüşenlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Hesabın işleyişi başlıklı 396'ncı maddesinde ise; mahsup dönemine aktarılan ön ödemelerden belgeleri verilerek mahsubu yapılanların bir taraftan 630-Giderler Hesabı veya ilgili varlık hesabına borç, 165-Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabına alacak; diğer taraftan bu hesaba borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin geçmiş yıllarda başlayıp ödemesi 2021 yılında yapılan bazı yapım işlerine ait çeşitli hakediş ödemelerinde 830-Bütçe Giderleri Hesabı yerine, 834-Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabının kullanıldığı görülmüştür. Ancak yukarıda yer verilen

mevzuat hükümleri uyarınca, 834 no.lu hesabın mahsup dönemine aktarılmış olan ön ödemelerin mahsubunda kullanılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; bazı hakediş ödemelerinin hatalı hesaba kaydedilmesi nedeniyle 834-Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabına 29.642.230,41 TL fazladan kayıt yapılmıştır.

Kamu idaresi cevabında, konu ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

BULGU 29: Bütçe İçi Ödenek Aktarımlarında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Yıl içinde yapılan bütçe içi ödenek aktarımlarının bir kısmında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırı işlem tesis edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmelik'inin ödenek kullanımı ve bütçede yapılacak değişiklikleri düzenleyen "Aktarma" başlıklı 36'ncı maddesinde; bütçenin fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasındaki aktarmaların meclis kararıyla, fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasındaki aktarmaların encümen kararıyla, bunların dışında kalan ve ekonomik sınıflandırmanın ikinci düzeyine kadar aktarmaların ise üst yöneticinin onayıyla, ekonomik sınıflandırmanın üçüncü ve dördüncü düzeyleri bütçeleşme düzeyi olmadığından, bunlar arasında ise aktarma onayına gerek olmadığı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede yıl içerisinde fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasındaki aktarmaların bir kısmının encümen kararı yerine başkanlık oluru ile; fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasındaki aktarmaların bir kısmının ise meclis kararı yerine yine başkanlık oluru ile yapıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde bütçe içi aktarmalarda bütçenin fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasındaki aktarmaların meclis kararıyla, fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasındaki aktarmaların ise encümen kararıyla yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, tespit edilen hususlar ile ilgili gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Sağlanmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünde 4 numaralı bulgu yazıldı.
Otopark İnşa Ettirilmesi İçin Toplanan Gelirlerin Amacı Dışında Kullanılması	2020	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun Diğer Bulgular bölümünde 6 numaralı bulgu yazıldı.